

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002317

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-06-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ НАВС від 13.08.2026 №1025

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лігун Андрій Іванович

2. Andrii I. Lihun

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 081 Право

Дата захисту: 23-07-2026

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Лігун Андрій Іванович

Код за ЄДРПОУ: 2996916798

Місцезнаходження: вул. Євгена Чикаленка, буд. 9, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14346

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.77.51

Тема дисертації:

1. Кримінальна відповідальність за колабораційну діяльність
2. Criminal liability for collaborative activities

Реферат/анотація:

1. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. – Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2026. Дисертація є одним з перших прикладних монографічних досліджень кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність. В роботі охарактеризовано теоретико-методологічні та історичні аспекти відповідальності за колабораційну діяльність, здійснено аналіз зарубіжного законодавства, здійснена юридична характеристика зазначеного складу кримінального правопорушення, розкриті особливості кваліфікації та покарання за вчинення діяння, передбаченого ст. 111-1 Кримінального кодексу України. На підставі вивчення генезису кримінально-правової охорони національної безпеки України визначено особливості історичного розвитку кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність, виділено періодизацію становлення, розвитку теорії та нормативно-правової регламентації досліджуваної заборони. Встановлено, що до 2022 р. кримінальна відповідальність за колабораціонізм засновувалася на довоєнному та радянському законодавстві і ототожнювалася з державною зрадою, яка і була основним злочином проти основ національної безпеки. Визначено, що державна зрада

залишалася діянням, що охоплювало різноманітні прояви колабораційної діяльності. На основі аналізу зарубіжного досвіду притягнення до кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність встановлено, що досвід країн Європи з даного питання є в більшості випадків неоднозначним. Виявлено, що багатьох положеннях Кримінальних кодексів зарубіжних країн містяться норми, якими передбачається відповідальність за державну зраду / зраду / зраду Батьківщині чи її аналог, що полягає в діях проти незалежності, конституційного ладу, суверенітету, територіальної цілісності держави із спеціальним суб'єктом (громадянином відповідної держави) або із загальним суб'єктом. Порівняльний аналіз норм національного Кримінального кодексу про відповідальність за колабораційну діяльність із відповідними положеннями кримінального законодавства ряду зарубіжних країн продемонстрував, що норми зарубіжного кримінального законодавства не містять згадки про колабораціонізм та не передбачають окремої відповідальності за співпрацю, вчинену на окупованій території або в умовах окупації. На сьогодні лише в Кримінальному кодексі Литви норма про співпрацю отримала назву «колабораціонізм» та стосується виключно умов окупації. Охарактеризовано об'єкти колабораційної діяльності, а саме: родовим об'єктом пропонується вважати охоронюваний чинним законодавством порядок суспільних відносин у сфері гарантування як внутрішньої, так і зовнішньої національної безпеки України; безпосереднім об'єктом визначено порядок суспільних відносин саме щодо забезпечення державного суверенітету, обороноздатності та національної безпеки України у державній, політичній, економічній, інформаційній та військовій сферах; обов'язковим додатковим безпосереднім об'єктом визначено мир і безпеку людства, інформаційну, політичну, податкову та громадську безпеку, а також порядок суспільних відносин у сфері забезпечення діяльності органів державної влади, виборчого законодавства та референдуму, нормального морального, інтелектуального розвитку та соціалізації неповнолітніх, порядок здійснення господарської діяльності, а також захист життя і здоров'я людини та відносини власності; факультативним додатковим об'єктом – нормальний розвиток неповнолітніх. Доведено, що виокремлення видового об'єкту колабораційної діяльності здійснювати недоцільно. Визначено предмети колабораційної діяльності: стандарти освіти держави-агресора (ч. 3 ст. 111-1 Кримінального кодексу України) у вигляді визначеної державою-агресором, її окупаційною адміністрацією сукупності вимог до змісту та результатів освітньої діяльності; матеріальні ресурси (ч. 4 ст. 111-1 Кримінального кодексу України) – предмети матеріального світу, матеріальні чи інші послуги, енергоресурси, засоби військового чи стратегічного значення, що перебувають у власності винної особи і є необхідними для вирішення потреб незаконних збройних чи воєнізованих формувань, створених на тимчасово окупованій території, та/або збройних чи воєнізованих формувань держави-агресора; інформація (ч. 6 ст. 111-1 Кримінального кодексу України, п. 3 примітки до ст. 111-1 Кримінального кодексу України) як вид відомостей, змістом яких є будь-які прояви циркуляції інформації на шкоду національній безпеці України. Окреслено форми об'єктивної сторони аналізованого кримінального правопорушення, що передбачають активну протиправну поведінку і вважаються закінченими правопорушеннями з моменту вчинення відповідних активних дій, визначених у ч. 1–7 ст. 111-1 Кримінального кодексу України незалежно від того, чи спричинили вони суспільно небезпечні наслідки, чи ні (формальний склад).

2. The dissertation is one of the first applied monographic studies of criminal liability for collaborative activities. The work describes the theoretical, methodological and historical aspects of liability for collaborative activities, analyzes foreign legislation, provides a legal description of the specified elements of the criminal offense, and reveals the features of qualification and punishment for committing an act provided for in Article 111-1 of the Criminal Code of Ukraine. Based on the study of the genesis of the criminal legal protection of national security of Ukraine, the features of the historical development of criminal liability for collaborationist activities have been identified, the periodization of the formation, development of the theory and regulatory and legal regulation of the studied prohibition has been highlighted. It has been established that until 2022, criminal liability for collaborationism was based on pre-war and Soviet legislation and was identified with high treason, which was the main crime against the foundations of national security. It has been determined that high treason remained an act that covered various manifestations of collaborationist activities. Based on the analysis of foreign experience in bringing to criminal liability for collaboration activities, it was established that the experience of European

countries on this issue is in most cases ambiguous. It was found that many provisions of the Criminal Codes of foreign countries contain norms that provide for liability for high treason / treason / treason to the Motherland or its analogue, which consists in actions against the independence, constitutional order, sovereignty, territorial integrity of the state with a special subject (a citizen of the relevant state) or with a general subject. A comparative analysis of the norms of the national Criminal Code on liability for collaboration activities with the corresponding provisions of the criminal legislation of a number of foreign countries demonstrated that the norms of foreign criminal legislation do not contain a mention of collaborationism and do not provide for separate liability for cooperation committed in occupied territory or under conditions of occupation. Today, only in the Criminal Code of Lithuania, the norm on cooperation has been called “collaborationism” and applies exclusively to the conditions of occupation. The objects of collaboration activity are characterized, namely: the generic object is proposed to be considered the order of social relations protected by current legislation in the field of ensuring both internal and external national security of Ukraine; the direct object is the order of social relations in the field of ensuring state sovereignty, defense capability and national security of Ukraine in the state, political, economic, informational and military spheres; the mandatory additional direct object is peace and security of mankind, informational, political, tax and public security, the order of social relations in the field of ensuring the activities of state authorities, ensuring electoral legislation and referendums, ensuring normal moral, intellectual development and socialization of minors, the order of economic activity, as well as the protection of human life and health and property relations; an optional additional object is the normal development of minors. It has been proven that the isolation of a specific object of collaborative activity is inappropriate. The subjects of collaborative activity are defined: educational standards of the aggressor state (Part 3 of Article 111-1 of the Criminal Code of Ukraine) in the form of a set of requirements for the content and results of educational activities determined by the aggressor state and its occupation administration; material resources (Part 4 of Article 111-1 of the Criminal Code of Ukraine) - objects of the material world, material or other services, energy resources, means of military or strategic importance, which are owned by the guilty person and are necessary to meet the needs of illegal armed or paramilitary formations created in the temporarily occupied territory, and/or armed or paramilitary formations of the aggressor state; information (Part 6 of Article 111-1 of the Criminal Code of Ukraine, paragraph 3 of the note to Article 111-1 of the Criminal Code of Ukraine) as a type of information, the content of which is any manifestations of the circulation of information to the detriment of the national security of Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- Матюшенко О.І., Лігун А.І. Колабораційна діяльність: проблемні питання та перспективи їх вирішення. Південноукраїнський правничий часопис, 2023. № 2. С. 36–42.
- Лігун А.І. Суб'єктивні ознаки колабораційної діяльності. Науковий вісник Київського інституту Національної гвардії України. Київ: КІ НГУ. 2024. № 1 (4). С. 99–104.
- Лігун А.І. Деякі критерії відмежування колабораційної діяльності від суміжних діянь. Філософські та методологічні проблеми права. 2024. № 2 (28). С. 91–98.
- Лігун А. Об'єктивні ознаки колабораційної діяльності. Наука і правоохорона. 2025. Вип. 4 (70). С. 224–232.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Матюшенко Олена Іванівна

2. Olena I. Matiushenko

Кваліфікація: к. держ.упр., доцент, 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Загиней-Заболотенко Зоя Аполлінаріївна

2. Zoia A. Zahynei-Zabolotenko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8679-124X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Орлов Юрій Володимирович
2. Yurii Orlov

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-1981-0794**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет внутрішніх справ**Код за ЄДРПОУ:** 08571096**Місцезнаходження:** пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство внутрішніх справ України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Вознюк Андрій Андрійович
2. Andrii A. Vozniuk

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-3352-5626**Додаткова інформація:** <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=qECxqbgAAAAJ>**Повне найменування юридичної особи:** Національна академія внутрішніх справ**Код за ЄДРПОУ:** 08751177**Місцезнаходження:** пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:****Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Мостепанюк Людмила Олександрівна
2. Liudmyla O. Mostepaniuk

Кваліфікація: к.ю.н., доцент, 12.00.08**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-2894-0654**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національна академія внутрішніх справ**Код за ЄДРПОУ:** 08751177**Місцезнаходження:** пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Василевич Віталій Вацлавович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Василевич Віталій Вацлавович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Антощук Андрій Олександрович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна